

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.ΝΕΛ3Γ(ε)

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Δευτέρα 4 Ιανουαρίου 2016

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Έχουν να λένε ότι η έννοια του δασκάλου, με τη μια ή την άλλη μορφή της, υπάρχει σε όλους τους μεγάλους πολιτισμούς και τις θρησκείες. Φαίνεται όμως ότι παίρνει μια μορφή αναγνωρίσιμη, αφού συνοδεύεται και από τη γραπτή της αποτύπωση, στους παλαιούς Έλληνες. Και μια που ο Πλάτων είναι εκείνος που πρέσβευε την υλοποίηση αρχέτυπων ιδεών στον κόσμο μας, ας θεωρήσουμε αυθαίρετα ότι εκείνος συνιστά και την πρώτη αναγνωρίσιμη μορφή σπουδαίου δασκάλου. Όχι μόνο επειδή δίδασκε με φαντασία και χάρη, αλλά επειδή τότε και στους αιώνες που ακολούθησαν ανέδειξε σπουδαίους μαθητές.

Έτσι κι αλλιώς πάντως, τα χαρακτηριστικά του καλού δασκάλου είναι δύσκολο να ορισθούν. Και η διδακτική ικανότητα, όπως θα λέγαμε με σημερινούς όρους, του Ηράκλειτου ή του Παρμενίδη, του Θουκυδίδη και του Αριστοτέλη είναι περίπου άγνωστη, και μόνο από την απήχηση του έργου τους, που δεν είναι ωστόσο άσφαλτο κριτήριο, μπορεί να αντιχρευθεί. Όσο για τον Σωκράτη εκείνος άφησε μια βαριά κληρονομιά, που ούτε στην ηπιότερη μορφή της δε φαίνεται να ακολουθείται από τους σημερινούς δασκάλους, στα σχολεία ή τα πανεπιστήμια. Ενωώ την ανάγκη, όχι βέβαια να έχουν το κώνιο πάντα μαζί τους, αλλά να φροντίζουν ώστε οι ιδέες, που τόσο εύκολα διακηρύσσουν, να είναι σε κάποια συμφωνία με τη ζωή και τις πράξεις τους.

Ακόμα όμως και από μια επιπόλαια θεώρηση των πραγμάτων διαπιστώνεται ότι, κατά τις τελευταίες ιδίως δεκαετίες, η έννοια του δασκάλου έχει χάσει πολύ από τη λάμψη της. Οι λόγοι για την επικίνδυνη αυτή κατάσταση είναι πολλοί, και κάποτε δυσδιάκριτοι. Είναι φανερό ότι η εποχή μας, που μήτε *έρμα φαίνεται να έχει μήτε αξίες, τον καλό δάσκαλο τον έχει όσο ποτέ ανάγκη. Ίσως τότε οι νεότεροι αλλά και ο τόπος να είχαν λιγότερα από μας τραύματα στη γνώση ή στην ψυχή.

Αυταπάτες πάντως δε χωρούν: η καλή διδασκαλία ξεκινά πάντοτε από μια βαθύτερη ανάγκη επικοινωνίας, που μάλιστα δεν εξειδικεύεται στο συγκεκριμένο διδακτικό αντικείμενο. Απαιτεί ωστόσο από το δάσκαλο μια προσωπικότητα που να εμπνέει και ένα ήθος που δεν περιγράφεται εύκολα, αλλά αναδύεται με ευκρίνεια από την παρουσία του στην τάξη ή τη ζωή.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.NEΛ3Γ(ε)

Για τον τρόπο, τέλος, της διδασκαλίας, για τον οποίο λέγονται και γράφονται πολλά, θα 'λεγα ότι οι κανόνες είναι απλός. Ο δάσκαλος πρέπει να φαίνεται ότι κατακτά τη γνώση μαζί με το μαθητή του. Μήτε η **αυτάρεσκη** επίδειξη των όσων ξέρει ωφελεί, μήτε η επιμονή σε ατέρμονες λεπτομέρειες. Την καλή διδασκαλία χαρακτηρίζει η αναζήτηση του καίριου. Συνιστά άλλωστε και το αντίδοτο στην εύκολη φλυαρία που μας κατακλύζει από παντού. **Επειδή ακόμα είναι αίτημα των καιρών η επιστημονική γνώση να διαδίδεται ευρύτατα, να γίνεται, όπως λένε, κτήμα του κοινωνικού συνόλου, αυτό απαιτεί από τον ακαδημαϊκό δάσκαλο την έξοδο από τα τείχη του.** Η εκλαΐκευση όμως της επιστήμης, έργο δύσκολο όσο και σπουδαίο, πάλι έχει να κάνει με την αναζήτηση του καίριου, αλλά και με τη βαθύτερη ανάγκη – μερικοί θα πουν το χάρισμα – της επικοινωνίας.

Αυτό που ήθελα να υπογραμμίσω από την αρχή είναι ότι η έννοια του καλού δασκάλου δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να **τυποποιηθεί**. Είναι κάθε φορά ένα μοναδικό μείγμα – χωρίς δηλαδή προκαθορισμένες δόσεις – **ευαισθησίας**, γνώσεων ακόμα και φαντασίας. Ασφαλώς, τα στοιχεία που βρίσκει κανείς σε εισαγωγικά συγγράμματα **παιδαγωγικής** κάπου μετρούν: η **επαρκής** προετοιμασία, κάποιος λογικός ειρμός και η ίδια η μέθοδος της διδασκαλίας. Όπως όμως σ' έναν πίνακα ζωγραφικής τα χρώματα δεν είναι ο πίνακας, και οι λέξεις ή οι κανόνες του συντακτικού δεν αρκούν για να υπάρξει ένα ποίημα, έτσι και οι λογής παιδαγωγικές πειθαρχίες δεν οδηγούν απαραίτητα στην καλή διδασκαλία. «Δεν γίνεται κανείς παιδαγωγός με τη μελέτη της παιδαγωγικής, έστω και από εξαιρετα βιβλία, λιγότερο ακόμα, από διαλέξεις περί Ψυχολογίας του παιδιού και Παιδαγωγικής», γράφει, ήδη από το 1928 ο περιώνυμος πανεπιστημιακός καθηγητής και συγγραφέας Eduard Spranger. Για να υπογραμμίσει στη συνέχεια: «Κάθε παιδευτική ενέργεια αρχίζει με το χτίσιμο ενός εσωτερικού κόσμου μέσα στα δικά μας στήθη». Ενώ ο Ευάγγελος Παπανούτσος σχολιάζει: «Εάν στην ψυχή σου απλώνεται η ερημιά της αδιαφορίας, ή φωλιάζει η αγροικία και η βαρβαρότητα... εάν δεν έφτασε ως τα φυλλοκάρδια σου η πλούσια μάθηση που λες ότι έχει μαζέψει ο νους σου, πώς τολμάς να κάνεις το δάσκαλο;».

Γιώργος Γραμματικάκης «Ένας αστρολάβος του Ουρανού και της Ζωής», σελ.255-259, Π.Ε.Κ.

έρμα= ηθικές αρχές

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.NEΛ3Γ(ε)

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80-90 λέξεων το περιεχόμενο της παρακάτω περιόδου: «**Επειδή ακόμα είναι αίτημα των καιρών η επιστημονική γνώση να διαδίδεται ευρύτατα, να γίνεται, όπως λένε, κτήμα του κοινωνικού συνόλου, αυτό απαιτεί από τον ακαδημαϊκό δάσκαλο την έξοδο από τα τείχη του.**»

Μονάδες 10

B2. α) Με ποια συλλογιστική πορεία (επαγωγική-παραγωγική) αναπτύσσει τη σκέψη του ο συγγραφέας στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου («**Έτσι κι αλλιώς πάντως ... και τις πράξεις τους.**»). Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

β) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς εκτός των άλλων και την επίκληση στην αυθεντία. Να εντοπίσετε δύο περιπτώσεις επίκλησης στην αυθεντία και να δικαιολογήσετε τη χρήση της.

Μονάδες 5

B3. Στο κείμενο κυριαρχεί το γ' ρηματικό πρόσωπο. Να αιτιολογήσετε την επιλογή του συγγραφέα.

Μονάδες 5

B4. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **συνιστά, σπουδαίου, ικανότητα, κατακλύζει, εκλαΐκευση.**

Μονάδες 5

β) Να ετυμολογήσετε τις παρακάτω λέξεις και από το β' συνθετικό τους να γράψετε μια νέα σύνθετη: **αυτάρεσκη, τυποποιηθεί, ευαισθησίας, παιδαγωγικής, επαρκής.**

Μονάδες 5

Γ. Ο Γιώργος Γραμματικάκης υποστηρίζει πως «τα χαρακτηριστικά του καλού δασκάλου είναι δύσκολο να ορισθούν». Σε ένα άρθρο 400-500 λέξεων που θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας να αναφερθείτε στο ρόλο του δασκάλου που επιβάλλει η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα καθώς και να προτείνετε τρόπους βελτίωσης της λειτουργίας του σύγχρονου σχολείου.

Μονάδες 40